

Anna Llisterra **Traductora i correctora**

“És un gènere amb un extra de dificultat”

Va ser una de les cinc traductores que el 2011 van encarregar-se de la traducció al català de *Cançó de gel i foc*. El seu últim treball, “res a veure amb la fantasia medieval”, ha estat *Vés i aposta un sentinella*, de Harper Lee, l'autora de *Matar un rossinyol*, i el primer i segon volum de *La meva lluita*, del noruec Karl Ove Knausgård.

És habitual repartir entre traductors sagues literàries tan voluminoses?

És relativament habitual que si una editorial veu que té uns terminis molt justos per posar un llibre al mercat el divideixi entre diverses persones. Els primers quatre llibres, que havien de sortir molt seguits, ens els vam repartir amb l'equip següent: Mercè Santaulària (que va engegar el primer llibre), Esther Roig (al peu del canó de l'1 al 4), Imma Estany (que s'hi va afegir al llibre 2, i fins al 4), Mar Albarcar (amb el llibre 5) i jo mateixa. Vam procurar, sobretot en els dos primers, que una de les traductores tingués un plus de coordinació i que fes una lectura ràpida de tot. La correcció sí que la va fer una sola persona. I pel que fa al sisè, George R.R. Martin ha dit que encara no l'ha enllestit.

Va ser fàcil acceptar la proposta?

Sóc lectora de ciència-ficció i fantasia i fan del blog d'en George R.R. Martin i em venia de gust perquè mai havia tingut l'oportunitat de traduir aquest gènere. Quan van sortir els llibres en anglès vaig llegir fins al tercer volum. I de petiteta m'hi vaig aficionar, llegint *El Hobbit*.

Ha vist la sèrie?

Tinc el temps que tinc i en veig molt poques. Amb *Cançó de gel i foc*, la veritat és que hi havia unes quantes desgràcies que no tenia gaires ganes de reviu-les.

Quines dificultats es van trobar?

Potser el que més ens va costar de traduir, el nom amb el qual vam estar donant més voltes, va ser els llops, els *dire-wolves*. Perquè en el tercer llibre apareixia un altre concepte i no podies fer servir el mateix nom en català per a dues coses que en anglès eren diferents. Quan tradueixes, t'has de posar en el món de l'autor. I quan és un món fantàstic, vol dir que l'autor es pot haver inventat un idioma, un ecosistema i, evidentment, és un extra de dificultat. Quan surt una planta o un animal has d'anar a fer cerca per

Anna Llisterra, fotografiada al seu estudi
ANDREU PUIG

veure si existeix o s'ho ha inventat.

En anglès hi ha tota una enciclopèdia...

Amb qualsevol autor de fantasia que t'encarreguin o novel·lista de ciència-ficció et pots trobar que s'inventi un planeta o una realitat alternativa. I en aquest cas teníem quatre llibres al davant, amb tota la feina d'adaptar situacions, personatges, entorns... L'enciclopèdia ens ajudava per situar el personatge, per ubicar-lo en el seu món. Quan apareixia per primera vegada ens donava una idea de qui era, si era important o no, les seves condicions, i tot aquest context t'ajudava a l'hora de traduir el seu malnom. La informació de l'enciclopèdia et donava perspectiva.

Potser la paraula que crida més l'atenció és King's Landing, que en castellà s'ha traduït com a Desembarco del Rey i en català, van optar per Port Reial

Ua altre afegit d'aquests mons de fantasia són els topònims i els antropònims. I cal prendre la decisió de quan s'han de traduir i quan no. La traducció castellana dels llibres s'havia basat molt en la versió en castellà de la sèrie que feia anys que

existia, i des de l'editorial ens van suggerir que seguíssim aquesta línia perquè van pensar que molts lectors haurien vist la sèrie. És una sèrie amb molts topònims descriptius i vam decidir traduir-los –Ponent és *Westeros*–. En canvi, els noms de persona, com que no adaptem els d'altres cultures, els cognoms els deixem igual. Però al final no vam fer servir Ponent, sinó que quan ens referíem a la zona dels Set Regnes, dèiem *Westeros* perquè ens trobàvem amb més continents amb una terminació “os” i vam decidir mantenir aquesta coherència. Ponent ens servia de traducció com *Westeros* però potser ens trobàvem amb un altre topònim que no era tan fàcil la traducció.

Una feinada, vaja.

Treballàvem amb una base de dades molt potent que incloïa tot tipus de criteris: de si usar el *tu* o el *vós*, de pronoms febles, i tot un vocabulari... crec que hi havia un miler d'entrades, amb els noms de les espases, dels vaixells, de topònims, antropònims... En català, hi ha pocs projectes de literatura fantàstica, si és que no són novel·la juvenil. *